

POLÍTICA I GESTIÓ DE L'ARQUEOLOGIA (codi 28875 - 6 crèdits)

Grup 1 - Prof. Paloma González

Curs 2007-08

Classes Teòriques:	DII-Dc	11.30h-13.00h
Tutories Integrades:	Dc	13:00h-14:00h
Horari Despatx:	DII	13.00h-15.00h

CONTINGUT

Aquesta assignatura tracta tots aquells aspectes en els quals, fora de l'àmbit acadèmic, l'arqueologia juga un paper fonamental. Aquests temes s'estructuren en torn a quatre blocs que mantenen una forta relació entre ells: el paper ideològic, polític i cultural de l'arqueologia en la història recent, les estratègies formals i informals de transmissió del coneixement i l'imaginari arqueològic, el concepte de patrimoni arqueològic i el seu caràcter polisèmic i, tot sovint, conflictiu, així com la seva presència normativa en les polítiques i les legislacions locals, estatals i internacionals. Finalment, s'aborda la nova vessant de la pràctica arqueològica apareguda a les darreres dècades en torn a l'anomenada gestió del patrimoni arqueològic i el nou panorama de la professió arqueològica que aquesta circumstància ha provocat.

L'estructura de les classes es fonamenta en debats i discussions sobre diferents tipus de materials (audiovisuals, premsa, textos legals, recursos en la WWW, etc.) per tal de plantejar qüestions sobre la funció i la situació de l'arqueologia i dels professionals de l'arqueologia en el món actual.

OBJECTIUS

- ▶ Analitzar la relació entre recerca arqueològica i projecció extra-acadèmica del coneixement arqueològic en diferents contextos històrics i culturals
- ▶ Avaluar l'adequació, incidència, efectivitat i objectius de les diferents formes de transmissió del coneixement històric-arqueològic.
- ▶ Prendre postures raonades i informades sobre conflictes que impliquen al patrimoni arqueològic.
- ▶ Conèixer les legislacions i normatives que afecten la pràctica arqueològica i la seva incidència en la professió.
- ▶ Adquirir les nocions fonamentals que configuren els models de gestió integral del patrimoni arqueològic.

TEMARI

I. L'ÚS POLÍTIC DEL PASSAT

1. L'arqueologia des del poder

Distorsió i manipulació del discurs històric
La simbologia política d'elements arqueològics
Les arqueologies alternatives al poder polític i acadèmic

2. Els pobles sense passat

Identitat i arqueologia
Les reivindicacions dels pobles indígenes
El passat africà: entre l'arqueologia i la història oral

3. L'arqueologia i la guerra

La legitimació de les reivindicacions territorials
La destrucció del patrimoni com a eina bèl·lica
Paisatges després de la batalla

II. EL PAPER DE L'ARQUEOLOGIA EN LA CONSTRUCCIÓ I TRANSMISSIÓ DE PASSATS

4. Arqueologia i educació

Els objectius de l'arqueologia a l'escola
L'arqueologia al sistema educatiu espanyol
Què i com ensenyar arqueologia

5. El paper dels museus

Origen i funcions dels museus
Tendències actuals de la museologia
Les noves formes expositives de l'arqueologia

6. La divulgació de l'arqueologia: de la ciència a l'imaginari

La transmissió de la informació arqueològica: divulgació especialitzada i divulgació general
L'aportació de l'arqueologia a l'imaginari: cinema, literatura i còmic

III. EL PASSAT EN EL PRESENT: CONCEPTE I REALITAT DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC

7. El concepte de patrimoni

Definicions de patrimoni: patrimoni històric, patrimoni arqueològic, patrimoni cultural
Valor i propietat del patrimoni
Existeix una ètica arqueològica?

8. La dimensió internacional del patrimoni

Organismes internacionals
Convenis i acords. El marc europeu
El tràfic il·legal de béns patrimonials

9. Desigualtat social/desigualtat patrimonial

Les polítiques patrimonials dels països occidentals
Les polítiques patrimonials dels països del Tercer Món

IV. L'ADMINISTRACIÓ DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC

10. Què és la gestió del patrimoni arqueològic?

Registre i inventari. Criteris i mètodes de conservació
Models de gestió del patrimoni arqueològic
Recerca i gestió: quina relació?

11. L'organització de l'activitat arqueològica a l'Estat Espanyol

La legislació estatal i de les comunitats autònomes. Conflictes i mancances
El nou panorama de funcionament de l'arqueologia
El cas de Catalunya: legislació i política arqueològica

12. El futur de la professió arqueològica

Els perfils professionals
La formació per l'arqueologia

TUTORIES INTEGRADES

Les tutories d'aquesta assignatura tenen com a contingut el seguiment dels treballs individuals, així com d'altres consultes específiques que puguin sorgir.
Les consultes telemàtiques s'hauran de fer **sempre a través del Campus Virtual**.

MATERIAL DE L'ASSIGNATURA AL CAMPUS VIRTUAL

Al Campus Virtual es podran trobar el següents materials de suport a l'assignatura:

- textos d'ampliació dels temes
- bibliografia ampliada de l'assignatura per blocs temàtics
- enllaços d'interès per diferents temes de l'assignatura
- notícies d'interès en relació a l'assignatura

AVALUACIÓ

Per superar l'assignatura hi ha dues opcions:

(1) 4 treballs curts sobre un document audiovisual passat a classe

(2) un examen final a partir d'un document audiovisual

En la qualificació final també es valorarà la participació activa a les classes sigui quina sigui la opció triada.

Opció (1): Al final de cada bloc temàtic es projectarà a classe un document audiovisual (pel·lícula, documental, programa de TV. etc.) relacionat directament amb els temes tractats. El mateix dia de la projecció es lliurarà un guió pautat per a la realització d'un comentari sobre la projecció de, aproximadament, 1000 paraules (2-3 pàgines). Aquests treballs s'hauran de lliurar en un termini de dues setmanes a través de l'apartat "Lliurament d'arxius" del Campus Virtual.

Opció (2): El dia marcat com a examen final es projectarà un document audiovisual relacionat directament amb el temari de l'assignatura i un guió pautat que s'haurà de desenvolupar al llarg d'un màxim de 3 hores.

DATAS DE PROJECCIÓ DE L'OPCIO (1) I CALENDARI DE LLIURAMENT DE TREBALLS

Projecció Bloc 1	Dc 24/10	Lliurament: del 25/10 al 7/11
Projecció Bloc 2	Dc 21/11	Lliurament: del 22/11 al 5/12
Projecció Bloc 3	Dc 12/12	Lliurament: del 13/12 al 9/01
Projecció Bloc 4	Dc 16/01	Lliurament: del 17/01 al 30/01

Important! Qualsevol modificació de les dates de projecció i/o de lliurament de treballs per possibles incidències diverses es comunicarà a l'aula i a través del Campus Virtual

DATES EXAMENS FINALS

1 ^a CONVOCATÒRIA -	Dia: 06/02/2008	Hora: 8:30h-11.30h
2 ^a CONVOCATÒRIA -	Dia: 07/07/2008	Hora: 8:30h-11.30h

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- BALLART, J. (1996). *El patrimonio histórico y arqueológico: valor y uso*. Ariel, Barcelona
- CLEERE, H. (1989). *Archaeological heritage management in the modern world*. One World Archaeology. Unwyn Hyman, Londres.
- CRIADO, F. (1996). El futuro de la arqueología ¿la arqueología del futuro? *Trabajos de Prehistoria* 53:15-35.
- DD.AA. (1988). *L'archéologie et son image. VIIIèmes rencontres internationales d'archéologie et d'histoire d'Antibes*. APDCA, Juan-les-Pins.
- DD.AA. (2003). *II Congrés Internacional sobre museïtzació de jaciments arqueològics. Nous conceptes i estratègies de gestió i comunicació*. Institut de Cultura, Barcelona.
- GATHERCOLE, P. i LOWENTHAL, D. (Eds.) (1989). *The Politics of the Past*. One World Archaeology. Unwyn Hyman, Londres.
- GONZÁLEZ MÉNDEZ, M. (2000). Memoria, historia y patrimonio. Hacia una concepción social del patrimonio. *Trabajos de Prehistoria* 57:9-20
- HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, F. (2002). *El patrimonio cultural: la memoria recuperada*. Trea, Gijón.
- JAMESON, J. J. J. (1997). *Presenting Archaeology to the Public. Digging for Truths*. Altimira Press, Walnut Creek
- KOHL, P. i FAWCETT, C. (1995). *Nationalism, Politics and the Practice of Archaeology*. Cambridge University Press, Cambridge.
- LAYTON, R. (1994). *Who needs the past? Indigenous values and archaeology*. Routledge, Londres.
- QUEROL, M. Á. i MARTÍNEZ, B. (1997). *La gestión del Patrimonio Arqueológico en España*. Alianza, Madrid.
- QUEROL, M. Á. i MARTÍNEZ, B. (1998). Paso a paso: el tratamiento de los bienes arqueológicos en las leyes de patrimonio de Valencia y Madrid. *Complutum* 9:279-291.
- RODRÍGUEZ TEMIÑO, I. (2004). *Arqueología urbana en España*. Ariel, Barcelona.
- ROSENSTONE, R. (1997). *El pasado en imágenes. El desafío del cine a nuestra idea de la historia*. Ariel, Barcelona
- SANTACANA, J. i HERNANDEZ, X. (1999). *Enseñanza de la arqueología y la prehistoria*. Ed. Milenio, Lleida.
- VITELLI, K. (1996). *Archaeological Ethics*. Altimira Press, Walnut Creek.
- WILLEMS, W. J. H. (1998). Archaeology and Heritage Management in Europe: Trends and Developements. *European Journal of Archaeology* 1:293-311.